

TÜRKİYE – MOLDOVA SERBEST TİCARET ANLAŞMASI (STA)

İmza Tarihi	11.09.2014
İmza Yeri	Kişinev
İmzalayanlar	Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanı Nihat ZEYBEKÇİ, Moldova Başbakan Yardımcısı ve Ekonomi Bakanı Andrian CANDU
Uygun Bulma Kanunu	01/07/2016 tarihli ve 6725 sayılı Kanun/ RG 28.07.2016/9129
Yürürlüğe Giriş Kararnamesi	2016/9129/ RG 10.09.2016/29827
Yürürlüğe Giriş Tarihi	01.11.2016

Anlaşma Kapsamı

- Mal Ticaretinde Tarife ve Tarife Dışı Engellerin Kaldırılması
- Menşe Kuralları
- Gümrük İşlemleri
- Sağlık ve Bitki Sağlığı Önlemleri
- Ticarete Teknik Engeller
- Ticaret Politikası Önlemleri
- Ekonomik ve Teknik İşbirliği
- Anlaşmazlıkların Halli
- Kurumsal Hükümler

Sanayi Ürünleri Gümrük Vergisi Düzenlemeleri

- Ülkemiz tarafından, Moldova menşeli sanayi ürünleri için uygulanan gümrük vergileri STA'nın yürürlüğe girmesi ile birlikte kaldırılmıştır.
- Moldova sanayi ürünlerinin % 97'sinde gümrük vergilerini yürürlük tarihinde, geriye kalan ürünlerde ise Anlaşmanın yürürlüğe girişini takip eden 3 (Ek II-Liste A) ve 5 (Ek II-Liste B) yıllık indirim takvimleri dâhilinde kaldıracaktır.

Tarım Ürünleri Gümrük Vergisi Düzenlemeleri

- Moldova tarafından ülkemiz menşeli tarım ürünlerinin tarife satırı itibariyle %6'sına ([EK III-Liste I](#)) uygulanan vergiler Anlaşmanın yürürlüğe girişi ile birlikte sıfırlanmıştır. Moldova başta alabalık, orkinos, incir, portakal, greyluft, kayısı, saf zeytinyağı, bitkisel katı ve sıvı yağlar, çiklet, zeytin, maya, tütün olmak üzere toplam 205 adet tarım ürününde gümrük vergilerini kota kapsamında veya sınırsız olarak sıfırlamıştır.
- Ülkemizce tarım ürünlerinin tarife satırı itibariyle %17'si Anlaşma ile tavize konu edilmiştir ([EK III-Liste II](#)). Moldova'ya üzüm şarabı veya üzüm cibesinin damıtılması yolu ile elde edilen alkollü içkilerde uygulanan gümrük vergisi Anlaşmanın yürürlüğe girişi ile birlikte sıfırlanmış olup, tereyağı, krema ve peynir dâhil bazı süt ürünleri, yumurtalar, arpa, soya fasulyesi, kakao içermeyen şeker mamulleri, çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları, ekmek, pasta, bisküvi, kek ve diğer ekmekçilik mamulleri dâhil bazı işlenmiş tarım ürünleri, reçeller, meyve suları, dondurma, köpüklü şaraplar gümrük vergileri kota kapsamında sıfırlanmıştır. Erik, kolza tohumları, ayçiçeği tohumu, ham yağ ve yaprak tütünde kota kapsamında gümrük vergisi indirimi yapılmıştır. Bu ürünlerin bazılarında dönemsel taviz verilmiştir.

STA ile Pazara Tercihli Giriş İmkânı

- Türk ihracatçıları, gümrük vergisiz pazara giriş imkânına ilave olarak hâlihazırda Moldova ile STA'sı yürürlükte bulunan Avrupa Birliği, CEFTA (Arnavutluk, Makedonya, Sırbistan, Bosna ve Hersek, Kosova ve Karadağ) üyesi diğer 6 ülke ve BDT (Belarus, Ermenistan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Rusya, Tacikistan, Ukrayna) ülkelerinin ihracatçıları ile eşit rekabet koşullarına kavuşacaktır.

Menşe Kuralları

- Anlaşma kapsamında tercihli rejime konu olacak tarım ve sanayi ürünleri için uygulanacak menşe kuralları ve bu alandaki idari işbirliği düzenlemelerinde (EK I), Pan Avrupa Akdeniz tercihli menşe kuralları geçerlidir.
- STA ile Türkiye-AB-Moldova arasında tercihli bir ticaret alanı doğmuştur. (Örneğin, Türkiye'de üretilen bir yarı mamul, Moldova'da yetersiz işçilik görerek nihai mamul haline getirildikten sonra AB'ne tercihli ticaret rejimi üzerinden ihraç edilebilecektir.)
- Bölgesel Konvansiyon AB ile Moldova arasında 1 Aralık 2016 tarihinden itibaren geçerli olacaktır.

Bu kapsamda, Türkiye-Moldova STA'sının menşee protokolünün tadil edilmesi ile iki ülke arasındaki ticarete, Moldova'nın mevcut STA'larına göre, AB'nin yanı sıra Balkan ülkeleriyle de menşee kümülasyonu uygulanabilecektir.

İki Ülke Arasındaki Ticaret Hacmi (Milyon Dolar)

	İhracat	Değişim (%)	İthalat	Değişim (%)	Denge
2010	148.209	25,8	110.732	28,0	37.478
2011	208.885	40,9	244.482	120,8	-35.598
2012	224.268	7,4	135.053	-44,8	89.215
2013	275.971	23,1	260.974	93,2	14.998
2014	286.741	3,9	246.928	-5,4	39.813
2015	201.607	-29,7	216.926	-12,2	-15.319
2015 / (1-8)	133.464	-30,8	182.453	3,8	-48.989
2016 / (1-8)	167.914	25,8	121.497	-33,4	46.417

İki Ülke Arasında Ticarete Konu Olan Mallar (2016 itibariyle)

- **İhracatımız:** Örme eşya (%35), Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar (%6), Sentetik ve suni devamsız lifler (%5), Plastik ve mamulleri (%4), Sentetik ve suni filamentler (%3,4), Dokunabilir maddelerden hazır eşya (%4), Yenilen sebzeler (%3), Demir veya çelikten eşya (%3), Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarları (%2), Elektrikli makine ve cihazlar (%2), Örme giyim eşyası (%2), Eczacılık ürünleri (%2), Pamuk ve pamuk ipliği (%2), Adi metallere eşya (%2), Sabunlar (%2), Yenilen meyveler (%2), Motorlu kara taşıtları (%2)
- **İthalatımız:** Yağlı tohum ve meyveler, tıpta ve sanayide kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem (%82), örme giyim eşyası ve aksesuarları (%7), yenilen meyve ve sert kabuklu meyveler (%2), Gıda sanayinin kalıntı ve döküntüleri (%2), alüminyum ve alüminyumdan eşya (%1), cam ve cam eşya (%1), Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarları (%1), Meşrubat, alkollü içki ve sirke (%1), Dokunabilir maddelerden hazır eşya (%1)